

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Рівень вищої освіти	бакалавр	
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	075 Маркетинг освітньо-професійна програма Маркетинг	
Статус навчальної дисципліни	вибіркова фахова	
Курс, семестр	1	
Трудомісткість	Загальна кількість годин - 120 год. Кількість кредитів 4,0.	
Мова(и) викладання	державна	
ННІ, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Підприємництва і права	
Контактні дані розробника(ів)		Олена ТАРАН-ЛАЛА – професор кафедри підприємництва і права, д.е.н, професор Контакти: ауд. 481, навчальний корпус 4 : olena.taran-lala@pdaa.edu.ua : 0686413929, сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/taran-lala-olena-mykolayivna
Мета вивчення навчальної дисципліни	формування у здобувачів комплексу компетентностей щодо прийняття комплексних управлінських рішень, які базуються на кращих світових практиках і, водночас, адаптовані до реалій внутрішнього ринку з метою ефективного управління підприємницькими структурами в різних видах господарювання	
Компетентності	<p>Загальні:</p> <p>ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.</p> <p>ЗК 14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p> <p>Спеціальні:</p> <p>ФК 8. Здатність розробляти маркетингове забезпечення розвитку</p>	

	<p>бізнесу в умовах невизначеності.</p> <p>ФК 14. Здатність пропонувати вдосконалення щодо функцій маркетингової діяльності.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p>відповідати за результати своєї діяльності, виявляти навички підприємницької та управлінської ініціативи.</p>
<p>Методи навчання</p>	<p>1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:</p> <p>словесні методи: 1) лекція, 2) розповідь-пояснення; 3) бесіда;</p> <p>наочні методи: 1) ілюстрування; 2) демонстрування;</p> <p>практичні методи: 1) вправи; 4) практичні роботи; 5) робота з навчально-методичною літературою:</p> <p>а) конспектування, б) тезування, анотування, в) розрахункові роботи, д) підготовка реферату</p> <p>2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:</p> <p>методи формування пізнавальних інтересів: 1) створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; 2) метод пізнавальної гри, 3) метод використання життєвого досвіду; 4) навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації;</p> <p>методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності: 1) роз'яснення мети навчального предмета; 2) висування вимог до вивчення предмета;</p> <p>4) оперативний контроль;</p> <p>3. Інноваційні та інтерактивні методи навчання:</p> <p>інтерактивні методи: 1) дискусії, диспути, дебати; 2) проектування професійних ситуацій; 3) розроблення і презентація проєктів; 5) рольові та ділові ігри; 9) мозковий штурм; 11) коучинг і навчальні тренінги;</p> <p>комп'ютерні і мультимедійні методи – 1) використання мультимедійних презентацій.</p>
<p>Програма навчальної дисципліни</p>	<p>Тема 1. Історія становлення та розвитку підприємництва</p> <p>Теорія підприємництва у наукових напрямках та економічних школах. Еволюція розвитку підприємництва на теренах України. Найвідоміші підприємці-українці XIX століття. Тема 2. Система сучасної підприємницької діяльності в Україні</p> <p>Сутність підприємництва, підходи до його трактування та значення в економіці країни. Категоріальний апарат підприємництва та його склад. Нормативно-правові засади підприємницької діяльності в Україні. Організаційні форми підприємницької діяльності.</p> <p>Тема 3. Типологія та інфраструктура підприємництва</p> <p>Типологія підприємництва як виробничої та посередницької діяльності. Поняття підприємницького середовища та його основні параметри. Інфраструктура підприємницької діяльності та її складові. Передумови успішного розвитку підприємництва в Україні.</p> <p>Тема 4. Підприємницька ідея та рішення як засіб організації й</p>

реалізації власної справи

Пошук привабливих ідей бізнесу та їх комплексне оцінювання. Методи пошуку підприємницької ідеї, їхня характеристика. Процес прийняття підприємницьких рішень та оцінка їхньої ефективності. Прийняття рішення про визначення типу підприємництва та організаційно-правової форми.

Тема 5. Інформаційно-управлінське та ресурсне забезпечення підприємництва

Менеджмент підприємницької діяльності, його моделі та особливості. Фінансування підприємницької діяльності: сутність, методи та механізми. Інформаційне забезпечення підприємництва та його значення. Морально-етичні засади підприємницької діяльності в Україні.

Тема 6. Підприємницька таємниця та підприємницький ризик

Підприємницька (комерційна) таємниця, її сутність, параметри та складові. Нормативно-правове забезпечення охорони комерційної таємниці. Підприємницькі ризики: сутність, функції, класифікація та джерела виникнення. Управління підприємницькими ризиками.

Тема 7. Співробітництво та взаємовідносини в підприємстві

Договір як форма прояву взаємовідносин у підприємстві, їхні види та характеристика. Нормативно-правове забезпечення договірних відносин. Оферти як передумова укладання договорів. Системи підприємницьких дій щодо реалізації проекту договору. Найпоширеніші форми співробітництва у сферах підприємницької діяльності.

Тема 8. Сучасні напрями підприємницької діяльності

Міжнародна підприємницька діяльність, її сутність та форми. Франчайзингове підприємництво та його правове поле функціонування. Інноваційне підприємництво, його значення, суб'єкти та інфраструктура. Венчурний бізнес, його сутність та перспективи розвитку в Україні. Консалтингова підприємницька діяльність: особливості та напрями реалізації. Електронне підприємництво: сутність та особливості його функціонування. Зелений бізнес: становлення, функціонування та перспективи розвитку в Україні. Соціальне підприємництво: сутність, значення та зарубіжний досвід.

Тема 9. Оцінка ефективності підприємницької діяльності

Аналітична оцінка економічної і соціальної ефективності підприємництва. Основні етапи проведення комплексного аналітичного дослідження результатів діяльності підприємницьких структур в Україні. Об'єкти економічного аналізу підприємницьких виробничих структур. Інформаційне забезпечення організації економічного аналізу. Система показників оцінки ефективності виробничо-господарської, бізнесово-фінансової діяльності підприємництва. Принципові положення визначення ефективності створення та діяльності спільних виробничих підприємств.

Тема 10. Реєстрація та припинення підприємницької діяльності в Україні

Державна реєстрація суб'єкта підприємництва. Припинення

	<p>(ліквідація) суб'єкта підприємницької діяльності.</p> <p>Тема 11. Державне регулювання підприємницької діяльності</p> <p>Сутність та необхідність державного регулювання підприємницької діяльності. Ліцензування, патентування та квотування підприємницької діяльності в Україні. Антимонопольне законодавство у регулюванні підприємництва. Фіскальна регуляторна політика в діяльності суб'єктів підприємництва. Система методів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності суб'єктів підприємництва.</p> <p>Тема 12. Оподаткування підприємницької діяльності в Україні</p> <p>Податкова система України: сутність, структура та склад. Непрямі податки в системі оподаткування діяльності суб'єктів підприємництва. Оподаткування доходів суб'єктів підприємницької діяльності. Місцеві податки і збори в системі оподаткування діяльності суб'єктів підприємництва. Спрощена система оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва.</p>
<p>Стратегія оцінювання результатів навчання</p>	<p>Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення тем та курсу оцінюються у відповідності до форм поточного та семестрового оцінювання результатів навчання (опитування; розв'язування тестів; виконання вправ на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; виконання індивідуального завдання).</p> <p>Форма семестрового контролю: залік</p>
<p>Політика навчальної дисципліни</p>	<p>Політика щодо термінів виконання та перескладання: усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).</p> <p>Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання робіт заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Документи стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПДАУ: https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist.</p> <p>Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим; при наявності індивідуального графіку співпраця здобувача та викладача відбувається згідно даного графіка.</p> <p>Є можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності (внутрішньої / міжнародної) за наявними укладеними угодами (договорами) між Університетом та закладом-партнером та / або індивідуальними запрошеннями.</p> <p>На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо.</p>
<p>Передумови для вивчення навчальної</p>	<p>базові знання теоретичних і практичних аспектів підприємницької діяльності.</p>

<p>дисципліни (за потреби)</p>	
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<p>Основні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Апопій В.В., Середа С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва: навчальний посібник. Львів: Новий Світ-2000, 2018. 323 с. 2. Воронкова В.Г., Беліченко А.Г., Желябін В.О. Основи підприємництва: теорія і практикум: навчальний посібник. Львів: «Магнолія 2006», 2017. 454 с. 3. Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність: підручник. Ірпінь: Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України, 2019. 500 с. 4. Лала О.М. Оцінка якості системи управління підприємством: монографія. Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. 165 с. 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Гунченко М.В. Контролінг для менеджерів: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2013, 304 с. 6. Таран-Лала О.М. Функціонування соціально-економічних систем: теорія та практика: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2016. 332 с. <p>Допоміжні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Halkiv L., Taran-Lala O., Klymenchukova N. Innovation strategies for the management of labor potential in the systems of business processes in enterprises of the agro-food sector. Security management of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 4: collective monograph / in edition D. Diachkov. Prague. Nemoros s.r.o. 2022. Czech Republic. P. 253–259. 2. Kibik, O., Taran-Lala, O., Saienko, V., Metil, T., Umanets, T., & Maksymchuk, I. (2022). Strategic Vectors for Enterprise Development in the Context of the Digitalization of the Economy. <i>Postmodern Openings</i>, 13(2), 384-395. https://doi.org/10.18662/po/13.2/460. 3. Markina, I., Somych, N., Taran-Lala, O., ...Potapiuk, I., Vovk, M. Managerial Aspects of Forming Enterprises' Competitive Advantages: The Case of Agri-food Sector. <i>International Journal on Food System Dynamics</i>, 2022, 13(1), pp. 56–68, : DOI: https://doi.org/10.18461/ijfsd.v13i1.A5. 4. Taran-Lala O., Oliinyk A., Lopushynska O. Evaluation of efficiency of resource-saving development management of agricultural enterprises in the context of environmental security of the country. <i>Security of the XXI century: national and geopolitical aspects. Issue 3: collective monograph / in edition I. Markina. Nemoros s.r.o., 2021. P. 10–17.</i> 5. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М. Перспективи інтеграції сільськогосподарського підприємства до складу споживчої кооперації в кризовій економіці. <i>Економіка та держава</i>. 2020. Вип. 5. С. 11–14. 6. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Касіч Ю.А. Управління кадровою безпекою підприємства як інструмент детінізації: методичні

засади та практична апробація. Агросвіт. 2020. № 21. С. 19–25.

7. Маркіна І.А., Таран-Лала О.М., Яхницька В.П. Стратегічні аспекти ефективності менеджменту стійким розвитком підприємства в умовах конкурентного бізнес-середовища. Економіка та держава. 2020. Вип. 11. С. 24–27.
8. Орлова-Курилова О.В., Таран-Лала О.М., Петченко М.В., Мартинов В.В. Модель управління інноваційним підприємництвом у контексті стратегій логістичної та фінансової інфраструктури національної економіки в умовах пандемії Covid-19, діджиталізації та сталого розвитку. Агросвіт. 2021. № 21-22. С. 27–34.
9. Орлова-Курилова О., Таран-Лала О., Завгородня Є., Білик О. Ефективна інноваційна політика стратегій менеджменту підприємницької активності на основі модернізації промисловості в соціальному й екологічному вимірі. Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Економічні науки. 2021. № 3. С.39–46.
10. Орлова-Курилова О.В., Таран-Лала О.М., Рожок Т.А., Стадніченко В.О. Формування політики інноваційного підприємництва та економічних драйверів в контексті стійкого розвитку, ризик-менеджменту та глобальної конкуренції. Український журнал прикладної економіки. 2021. Том 6. № 3. С. 41 – 48.
11. Орлова-Курилова О.В., Харчук Т.В., Таран-Лала О.М., Хобта М.О. Моделювання динаміки інституціонального середовища управління інноваційним підприємництвом в умовах трансформації бізнес-процесів в національній економіці та адаптації до умов пандемії COVID-19, діджиталізації та сталого розвитку. Формування ринкових відносин в Україні. 2021. № 10 (245). С. 82 – 91.
12. Орлова-Курилова О.В., Таран-Лала О.М., Іванова Л.С., Сафронська І.М., Кондріков І.Д. Моделі управління змінами споживчих переваг та інноваційним підприємництвом в умовах глобалізації: формування інституціональної системи цільової стратегії державної політики. Агросвіт. 2021. № 20. С. 8–13. Таран-Лала О. М. Імітаційна модель розвитку споживчої кооперації України на основі узгодження її інтересів та держави. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. праць. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», 2018. Вип. 4 (132). С. 10–16.
13. Таран-Лала О.М., Загребельна І.А., Симоненко Я.В. Оптимізація процесу соціального розвитку трудового колективу підприємства в умовах динамічного бізнес-середовища. Агросвіт. 2019. Вип. 24. С. 23–27.
14. Таран-Лала О.М., Зось-Кіор М.В., Андрусенко М.М. Імідж підприємства як фактор впливу на його конкурентоспроможність. Агросвіт. 2020. Вип. 7. С. 18–22.
15. Таран-Лала О.М., Сорока Ю.С. Сутність та основні види систем мотивації на підприємстві. Агросвіт. 2021. № 219-10. С. 31–37.
16. Таран-Лала О.М., Іщейкін Т.Є., Іщейкін Є.В. Еволюція науково-теоретичних поглядів на поняття та роль лідерства в управлінні

сучасним підприємством. Бізнес-навігатор. 2021. № 3. С. 44–50.

17. Acs Z. J., Audretsch D. B. Handbook of Entrepreneurship Research: An Interdisciplinary Survey and Introduction. Boston : Kluwer Academic Publishers, 2003. 556 p.
18. Cuervo A., Ribeiro D., Roig S. Entrepreneurship: Concepts, Theory and Perspective. Introduction. Entrepreneurship. Berlin: Heidelberg, Springer, 2007. 348 p.
19. Kariv D. Entrepreneurship: an international introduction. New York : Routledge, 2011. 318 p.
20. Storey D. J., Greene F. J. Small business and entrepreneurship. Harlow : Pearson Education, 2010. 576 p.
21. Zhyvko Z.B., Orlova-Kurilova O.V., Kredisov V.A., Taran-Lala O.M. Modelling adaptive and simultaneous state-business partnership strategies in the context of conflict management in the context of the Covid-19 pandemic, digitalization and sustainable development. Економічний журнал Одеського політехнічного університету. 2021. № 3 (17). – С. 43-48.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 28.09.2017 № 222-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>
3. Загальні вимоги ЄС до імпортованих товарів від 09.07.2008 р. № 765/2008 URL : <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua>
4. Закон України «Про товарну біржу» від 10.12.1991 № 1956-XII (редакція від 06.11.2014). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1956-12>
5. Гусєва О.Ю., Легомінова С.В., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Засади відкриття власного бізнесу: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2018. 148 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/L_1651_67569669.pdf
6. Основні пріоритети Спільної аграрної політики (САП) країн ЄС. 2017. URL: <http://www.amdi.org.ua/home/amdi-news/21-news/300-the-mainpriorities-of-the-common-agricultural-policy-cap-of-the-eu.html>
7. Основы построения бизнес-моделей. Бизнес-модель и стратегия. 2016. URL: <http://iiba.ru/business-model-design/>
8. Таран-Лала О.М., Сухорук К.В. Особливості стратегічного управління підприємством. Економіка та суспільство. 2021. № 25. URL: <https://economyandsociety.in.ua>
9. Stock Market Dealer/Trader. 2016. URL: <http://getsmaart.com/careeroverviews/stock-market-dealertrader>
10. Terzo G. Typical Stockbroker Fees. 2016. URL : <http://finance.zacks.com/typical-stockbroker-fees-7119.html>

	<p>Рекомендовані онлайн-курси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Як почати власну справу в часи невизначеності: покроковий гайд від ТОП-підприємців України. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+SYOBTU101+2023_T1 2. Фінанси для нефінансистів. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+FINANCE101+2023_T1 3. Зростаєте до величі: розумне зростання для приватного бізнесу. URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+GG101+2023_T1 4. Буткемп економічного відновлення. URL: https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/bootcamp/
Рік введення	2023

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Тестування	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань сам. роб.	Реферат/ презентація	
Тема 1. Історія становлення та розвитку підприємництва	3	2	2	8	7
Тема 2. Система сучасної підприємницької діяльності в Україні	3	2	2		7
Тема 3. Типологія та інфраструктура підприємництва	3	2	2		7
Тема 4. Підприємницька ідея та рішення як засіб організації й реалізації власної справи	3	2	2		7
Тема 5. Інформаційно-управлінське та ресурсне забезпечення підприємництва	3	2	2		7
Тема 6. Підприємницька таємниця та підприємницький ризик	3	2	2		15
Тема 7. Співробітництво та взаємовідносини в підприємстві	3	2	2	8	7
Тема 8. Сучасні напрями підприємницької діяльності	3	2	2		7
Тема 9. Оцінка ефективності підприємницької діяльності	3	2	2		7
Тема 10. Реєстрація та припинення підприємницької діяльності в Україні	3	2	2		7
Тема 11. Державне регулювання підприємницької діяльності	3	2	2		7
Тема 12. Оподаткування підприємницької діяльності в Україні	3	2	2		15
Разом	36	24	24	16	100

Шкала та критерії оцінювання тестування

Шкала оцінювання балів	Характеристика критерію
3	Здобувач вищої освіти правильно виконав не менше 100% тестових завдань теми
2	Здобувач вищої освіти правильно виконав не менше 80% тестових завдань теми
1	Здобувач вищої освіти правильно виконав не менше 50% тестових завдань теми
0,5	Здобувач вищої освіти правильно виконав не менше 20% тестових завдань теми

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Шкала оцінювання балів	Характеристика критерію
2	Здобувач вищої освіти правильно розв'язав практичне завдання (задачу), вміє пояснити методику розв'язання та зміст застосовуваного понятійного апарату і формул. Вміє аргументувати свої думки.
1,5	Здобувач вищої освіти показує знання методики розв'язання практичного завдання (задачі) та змісту застосовуваного понятійного апарату і формул. Проте допущені окремі незначні помилки у розв'язанні.
1	Здобувач вищої освіти частково розв'язав практичне завдання (задачу), але не спромігся аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату та методики розв'язання задачі.
0,5	Здобувач вищої освіти неправильно розв'язав практичне завдання (задачу), показав незадовільне знання понятійного апарату, або взагалі нічого не відповів.

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Шкала оцінювання балів	Характеристика критерію
2	на високому рівні – вірно розкриті питання самостійної роботи; ЗВО демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки
1,5	на середньому рівні – ЗВО демонструє знання і розуміння основних положень питання самостійної роботи, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді
1	на достатньому рівні – ЗВО демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; висновки неповні; наявні несуттєві помилки під час відповіді
0,5	на низькому рівні – ЗВО демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки; висновки неповні

Шкала та критерії оцінювання реферату/презентації

Шкала оцінювання балів	Характеристика критерію
7-8	на високому рівні – ЗВО демонструє розуміння сутності матеріалу, логічність та самостійність у його викладі; аргументовано обґрунтовує свою думку; відповідь містить обґрунтовані висновки
5-6	на середньому рівні – ЗВО демонструє знання і розуміння основних положень питання, але викладає матеріал не досить повно, не завжди глибоко і переконливо обґрунтовує свої думки; присутні помилки у мовленнєвому оформленні відповіді
3-4	на достатньому рівні – ЗВО демонструє неточні знання і розуміння основних положень питання; висновки неповні; наявні несуттєві помилки під час відповіді
1-2	на низькому рівні – ЗВО демонструє поверхневі знання і розуміння основних положень питання; наявні суттєві помилки; висновки неповні